

Bankowy

Fundusz
Gwarancyjny

KANCELARIA SENATU

Biuro Główna Ogólna

11. 09. 2019

Mirostław Panek
Prezes Zarządu

nr RPW

26082/2019P

(podpis)

03980200227069

RPW/26082/2019 P

2019-09-11

DMW.052.1.2019

Warszawa, 10 września 2019 r.

Szanowny Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Oświadczenie złożone przez senatora Grzegorza Biereckiego na 83. Posiedzeniu Senatu w dniu 2 sierpnia 2019r. w załączeniu przekazuję stanowisko Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Pan Leszek Skiba

Przewodniczący Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

ul. ks. Ignacego Jana Skorupki 4, 00-546 Warszawa

tel. 22 58 30 610, fax 22 58 30 661

e-mail: sekretariat@bfg.pl, www.bfg.pl

**Odpowiedź Bankowego Funduszu Gwarancyjnego
na Oświadczenie złożone przez senatora Grzegorza Biereckiego
na 83. Posiedzeniu Senatu w dniu 2 sierpnia 2019r.**

Szanowny Panie Senatorze,

na wstępie pragnę podziękować za Pana wystąpienie, w którym poruszono istotne kwestie w działalności sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Nie ulega przy tym wątpliwości, że sektor ten odgrywa ważną rolę na rynku finansowym w Polsce. Dlatego też z zaniepokojeniem odbieram Pana stwierdzenia o ryzyku osłabienia kondycji finansowej sektora SKOK, m.in. na skutek kierowania przez syndyków do członków 9 kas, wobec których ogłoszono upadłość, wezwań do zapłaty z tytułu dodatkowej odpowiedzialności tych członków za straty kas. Tym bardziej Bankowy Fundusz Gwarancyjny (dalej: Fundusz lub BFG) czuje się w obowiązku odnieść do stwierdzeń zawartych w Oświadczeniu Pana Senatora.

Podkreślenia wymaga, że Fundusz nie zajmował stanowiska w kwestii zasadności lub braku zasadności wzywania przez Syndyków członków upadłych SKOK-ów do dokonywania wpłat z tytułu odpowiedzialności członków SKOK za straty bilansowe do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

Nie znajduje także potwierdzenia w znanych Funduszowi faktach twierdzenie, stosownie do którego BFG miałby jakoby próbować wpływać na stanowisko Syndyków w tej sprawie, o czym świadczy również to, że nie kwestionował podjętych przez dwóch Syndyków decyzji w sprawie odstąpienia od dokonania takich wezwań. Zdarzały się natomiast sytuacje, kiedy syndycy po stwierdzeniu, iż mają podstawę do dochodzenia tych roszczeń i wezwaniu członków SKOK do dokonania dopłaty, pytali Fundusz o stanowisko w sprawie zasadności dochodzenia przedmiotowych wierzytelności. Fundusz informował wówczas, że syndyk w odniesieniu do wszystkich wierzytelności wchodzących w skład masy upadłości powinien działać na podstawie art. 2 Prawa upadłościowego, czyli zgodnie z zasadą optymalizacji postępowania upadłościowego. Oznacza to, że u podstaw wszelkich decyzji syndyka, powinien leżeć interes masy upadłości. Fundusz zwracał również uwagę, że Syndycy podejmując decyzję w sprawie wyboru ścieżki dochodzenia powinni brać pod uwagę także możliwość zastosowania ugodowego rozwiązania. Podobne stanowisko Fundusz wyrażał jako członek rad wierzycieli, w których zobowiązany jest do działania w interesie ogółu wierzycieli.

W świetle posiadanej przez Fundusz wiedzy syndycy, podejmując decyzje o wezwaniu członków SKOK do dokonania dopłat, bądź o odstąpieniu od takiego wezwania, opierali się na opiniach prawnych, które w wielu przypadkach przygotowywane były dla konkretnych postępowań upadłościowych. Zagadnienie to było również przedmiotem publikacji w uznanych czasopismach prawniczych. Funduszowi znane są zarówno opinie wskazujące na istnienie uprawnień syndyków do wzywania członków SKOK do dokonywania dopłat (np. zob.

Piotra Zimmermana, Karola Tatary, Łukasza Małysy, oraz Mirosława Możdżenia i Joanny Juszczyk-Posiła¹), jak i wskazujące na brak takich uprawnień (np. zob. Agnieszki Lizer-Klatki, Feliksa Zedlera, Rafała Adamusa², Mirosława Możdżenia³).

Powyższe może prowadzić do wniosku, że w tak ważnej ze społecznego i z finansowego punktu widzenia sprawie obowiązujące przepisy nie pozwalają na przyjęcie jednolitej praktyki ich stosowania. *De lege ferenda* należałoby zatem oczekiwać podjęcia stosownych działań legislacyjnych przez Władzę Ustawodawczą w Polsce.

Biorąc pod uwagę kontrowersje dotyczące zagadnienia odpowiedzialności członków SKOK za straty bilansowe do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów Fundusz podjął szereg działań, których celem było uzyskanie obiektywnego stanowiska w tej sprawie. Nie poprzestając na własnej analizie prawnej tego zagadnienia, Fundusz zwrócił się z prośbą o przygotowanie opinii prawnej w tej sprawie do niekwestionowanego autorytetu w tym zakresie, za jaki należy uznać Pana Sędziego Stanisława Gurgula. Fundusz skierował także zapytanie do Ministra Finansów w sprawie stanowiska dotyczącego uprawnień syndyków. Własne analizy prawne Funduszu oraz opinia Pana Sędziego Gurgula wskazują na istnienie podstaw do wzywania przez syndyków członków SKOK do dokonywania dopłat. Minister Finansów wskazał natomiast na właściwość sądów do rozstrzygnięć w przedmiotowej sprawie.

Nie jest więc uprawnione twierdzenie, że stanowisko wyrażone w opinii prof. Gurgula jest odosobnione – uwzględniając bowiem to stanowisko, Funduszowi znanych jest więcej opinii wskazujących na istnienie podstaw do żądania przez Syndyków dopłat, niż opinii wskazujących na brak tych podstaw.

Jakkolwiek Prokuratura Krajowa ogłosiła na swojej stronie internetowej w czerwcu 2017r., że działania Syndyka SKOK Wołomin zmierzające do dochodzenia przedmiotowych roszczeń są bezprawne oraz zgodnie z zamieszczoną tam informacją wystąpiła w tej sprawie do Sędziego Komisarza, to należy zauważyć, że Sędzia Komisarz nie podjął żadnych kroków, z których wynikałoby, że stanowisko prokuratury jest zasadne. Również w przypadku innego postępowania upadłościowego, w lutym 2019r. Prokuratura Rejonowa wystąpiła do Sądu Upadłościowego w Gdańsku z wnioskiem o wydanie syndykowi polecenia zaniechania dochodzenia roszczeń z tytułu odpowiedzialności członków SKOK za straty bilansowe do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów – wniosek prokuratury został przez Sędziego-komisarza oddalony. W sprawie wypowiedział się również Rzecznik Finansowy, który także wskazał na właściwość Sądów do rozstrzygnięć.

Z posiadanych przez Fundusz informacji wynika, że jakkolwiek wiele pojedynczych roszczeń wynikających z wezwań Syndyków stanowi stosunkowo niewielkie kwoty, których

¹ stanowisko wyrażone w artykule opublikowanym w nr 14 (4/2018) Doradcy Restrukturyzacyjnego

² stanowisko wyrażone w artykule opublikowanym w nr 13 (3/2018) Doradcy Restrukturyzacyjnego

³ stanowisko wyrażone w komentarzu pod red. A.J. Witosza do Prawa upadłościowego (LexisNexis 2017)

dochodzenie może być dla mas upadłości nieopłacalne (w takich przypadkach Fundusz pytany o stanowisko wskazuje na brak zasadności ponoszenia przez syndyków kosztów dochodzenia niewielkich kwot wierzytelności), to uzyskane dotąd przez syndyków sumy wpłat należy liczyć w milionach, a nie w tysiącach złotych. Jednocześnie Fundusz nadmienia, że wśród dłużników znajduje się podmiot, do którego skierowano kilka roszczeń w kwotach jednostkowych przewyższających 10 mln zł.

Fundusz podkreśla, iż uczestnicząc w postępowaniach upadłościowych jako wierzyciel realizuje ustawowo określony mandat publiczny. Aktywność Funduszu jest determinowana obowiązkiem realizacji celu, który został wskazany w art. 4 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. poz. 966, z późn. zm). Stosownie do tego artykułu celem działalności Funduszu jest podejmowanie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w szczególności przez zapewnienie funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów oraz prowadzenie przymusowej restrukturyzacji. Podejmując te działania, Fundusz kieruje się też koniecznością ochrony zarządzanych środków publicznych. Istotnym jest, aby w tym miejscu przypomnieć, iż w 2014 r. Eurostat podjął decyzję o włączeniu Funduszu do sektora instytucji rządowych i samorządowych. W związku z powyższym Główny Urząd Statystyczny dokonał zgodnie z Europejskim Systemem Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA 2010 - reklasyfikacji Funduszu do tego sektora. Tym samym począwszy od 2014 r. wynik finansowy Funduszu determinuje stan sektora instytucji rządowych i samorządowych, czyli stan finansów publicznych w ujęciu Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA 2010. W konsekwencji na mocy *ustawy z dnia 22 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych*⁴ BFG został włączony do zakresu podmiotów objętych kwotą wydatków określoną w art. 112aa *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*⁵. Oznacza to, że wszelkie podejmowane przez Fundusz działania służące odzyskiwaniu wierzytelności przysługujących mu w stosunku do masy upadłości, zarówno w postępowaniach upadłościowych dotyczących banków krajowych, jak i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, mają wpływ na stan finansów publicznych.

W świetle powyższego należy zwrócić uwagę na poniesione dotychczas przez Fundusz w związku z zawieszeniem działalności bądź przejściem Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych koszty, które wyniosły łącznie 4,95 mld zł, w tym 4,37 mld zł zostało wypłacone deponentom Kas. Tymczasem tylko ok. 6% tych kosztów zostało pokrytych ze źródeł pochodzących z sektora SKOK. W procesach upadłościowych wobec SKOK-ów Fundusz

⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 1190.

⁵ Tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 885.

odzyskał dotychczas 0,83 mld zł, co stanowi 19% należności Funduszu z tytułu wypłaty środków gwarantowanych deponentom upadłych kas.

W odniesieniu do sugerowanego wpływu żądania przez syndyków dopłat z tytułu dodatkowej odpowiedzialności kierowanego do członków kas na destabilizację sektora SKOK, Fundusz przypomina, iż możliwość podwyższenia odpowiedzialności członków kas za straty powstałe w kasie, do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, wynika z Art. 26. Ust. 3 Ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, przy czym możliwość ta musi zostać zawarta w statucie danej kasy. W przypadku, gdy statut danej kasy przewiduje możliwość obciążenia jej członków stratami do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, obowiązkiem kasy jest właściwe informowanie członków o ryzyku wynikającym z przedmiotowych zapisów. Celem przedmiotowej regulacji jest umożliwienie wzmocnienia kapitałowego kas poprzez zaliczenie dodatkowej odpowiedzialności członków do funduszy własnych danej kasy. Jakkolwiek zaliczenie to wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego, to należy podkreślić, iż zamieszczenie w statucie możliwości żądania podwyższenia kwoty partycypacji członków w stracie bilansowej do podwójnej wysokości udziału już samo w sobie ma wpływ na zwiększenie stabilności finansowej kasy, bowiem wierzyciele znając takie postanowienie, inaczej oceniają sytuację finansową takiej kasy. Twierdzenie, iż kierowanie przez syndyków roszczeń do członków upadłych kas powoduje „powszechne przekonanie, że członkostwo w SKOK łączy się z ryzykiem, że w przyszłości trzeba będzie do niego dopłacać” może świadczyć o powszechnym braku informowania potencjalnych członków kas o istnieniu tego ryzyka i jego możliwych konsekwencjach. Fundusz nadmienia jednocześnie, iż jakkolwiek ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych daje możliwość podwyższenia odpowiedzialności członków kas za straty powstałe w kasie do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, to uwzględnienie tej możliwości w statucie kasy nie jest obligatoryjne. Jeżeli więc przedmiotowa kwestia wpływa negatywnie na postrzeganie członkostwa w SKOK, to organy poszczególnych SKOK-ów mogą podjąć stosowne działania zmierzające do eliminacji odpowiednich zapisów w statutach oraz właściwego informowania członków o braku ryzyka ponoszenia dodatkowych kosztów w związku z członkostwem w SKOK. W przypadku kas, które za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego zaliczyły dodatkową odpowiedzialność członków do funduszy własnych eliminacja takich zapisów w statutach musiałaby zostać poprzedzona odpowiednim uzupełnieniem funduszy własnych.

Z poważaniem

